

toraj trditev Rakusch-Glantschniggova in nalašč izmišljena, da zamoreta Nemce leži iznemirjati, Slovence pa begati. Z golo resnico tega ne bi mogla. No in listič, kateremu je takih sredstev treba, ne bode Slovencev dolgo motil, če prav ga vsi nemčurji na stotine med ljudstvo spoganjajo. „Laž in krivica so kratkih nog!“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tirolski deželni zbor ima konservativno večino in je mnogo dobrih predlogov kmetskemu ljudstvu v pomoč sklenil: n. pr. da bi mogel kmetski človek denarjev v zajem dobiti proti manjšim obrestim; tudi je sklenol volilno pravico raztegniti na manjše posestnike n. pr. ki plačujejo samo 5 fl. direktne dače; na Štajerskem bi to tudi potrebno bilo. — Volitve 29. jul. v Celovci za deželni zbor se Slovenci nečejo udeležiti, ker že vsi Nemci za gluhoga Laksu gorijo. Naj ga volijo! Volitev za državni zbor v Lavantskeji dolini bode 24. avgusta. — Sedaj so Slovenci tudi v Celji, pa v Pliberku in Železni Kapli na Koroškem dosegli, da se v sodnijah slovenski uradajo, kedar to potreba nanese. No, to smo hoteli! Nebelemu Nemcu pa ni glava zaradi tega odletela! Jednako bodo se nemčurji udajali potrebi, kedar dobijo Slovenci jednako-pravnost v gimnazijah. V Kamniku na Kranjskem so č. o. frančiškanom šole odvzeli in razpisali učiteljske službe; frančiškani so učili skoraj zastoj, nove učitelje bo treba plačevati. — Kranjski deželni zbor bode sklican meseca septembra zadnjo krat. Pri novih volitvah bodo Slovenci popihali nemčursko-liberalno večino. O tem ne dvomimo več. — Tržaški mestni zastop bo treba razpustiti; italijanski liberalci postopajo tako nedostojno, da ni mogoče voliti odborov. To je menda nekaj krivo, da ne odpre cesar sam tržaške razstave. — V Spljetu v Dalmaciji so italijanski liberalci razsajali v mestnem zastopu 20 let, sedaj so v 1. in 2. razredu propali; bratje Hrvatje dobili so največje mesto dalmatinsko v svojo oblast; nemški liberalci pa solze točijo! — Minister Kallay začel je nepovoljne uradnike iz Bosne izganjati; fml. Dahlen gre baje v pokoj. Okolo Foče prikazalo je se zopet več vstaških čet.

Vnanje države. Nemški katoličani hoteli so cesarja prositi, naj dovoli kolonjskemu nadškofu vrneti se iz prognanstva v Kolonijo ali Köln nazaj. Ministri pa ove prošnje niti cesarju predložiti niso hoteli. — Kronanje ruskega carja bode v Moskvi 13. avgusta. — Srbsko ministerstvo preganja novinarstvo in vsled tega v Belgradu prenehalo izhajati mnogo listov. — Italijani so jezni na Angleže in Francoze, ker jim ti Egipt pred nosom proč jemljejo. — Francozi sicer sami ne strežejo po Egiptu, ali Angležem ga tudi ne privoščijo, vrhu tega se bojijo za Sueški kanal. — Turkiški sultan bi rad vojakov v Egipt poslal, toda

sam, nikakor pa ne vzajemno z evropskimi vojniki, ker bi se tako pri mohamedanih zameril. — Angleži so toraj sami, le Francozi jim pomagajo s krdelcem 5000 mož, ki imajo nalog varovati Sueški kanal, dalje v deželo pa ne prodirati. Vsled tega Angleži pripravljajo večjo armado, okolo 30.000 mož. Višji poveljnik je general Wolsely. Dne 4. avgusta namerava ta iz Aleksandrije in Abukirja dalje prodirati proti Arabi-paši. Delo utegne krvavo biti, kajti Arabi je proglasil vojsko zoper Angleže in se močno pripravlja na boj, okolo 20.000—50.000 mož ima zbranih od blizu Aleksandrije do Nila. Mohamedani celega sveta mu dajejo prav, zlasti oni, ki so arabskega naroda. Zato vre od vseh strani prostovoljcev, 150 jih je celo iz Meke v Arabiji došlo. Arabi v Siriji tudi že gledajo na Egipt in pričakujejo od ondot obnovenje mohamedanstva ter želijo novo mohamedansko-arabsko državo proglasiti brez Turkov. Zoper kristijane so pa močno razjarjeni in iz Egipta dohajajo strašne novine, da so baje v večih mestih vse, kar je krščeno, pobili in zaklali. Zato se močno bojimo za katoliške misijone, katerih je velikopole celaj dolini velikanske reke Nil globoko v osredno Afriko. Zakrivili so to pohlepni Angleži, ki so egiptovskim vice-kraljem proti odušnim obrestim denarjev posojevali in s Francozi vred po 70 milijonov frankov za činž-vsako leto iz dežele potegnoli. Naposled so pa še, ko se je egiptovsko ministerstvo pod Arabi-pašo začelo upirati, prenašlo streljali v Aleksandrijo, ne imajoč seboj zadosti vojakov, ki bi precej na kopno udarili, mesto in deželo zasedli in vse večje nesreče zabranili. Sedaj je prepozno, mohamedani so razkačeni in Bogu samemu je znano, koliko krvi prelivanja utegne še tukaj nastati.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment šte. 47.

IV. Pred včerajšnjim obhajali so naši Slovenci v šotoru blizu Novega mesta dunajskega slovesno 200letnico svojega regimenta šte. 47. Reservni regiment stori toisto v Mariboru dne 1. avgusta. V povzdigo slovesnosti hočemo toraj denes nadaljevati zgodovino slavnega regimenta od tiste dobe, ko je na slovenska tla bil premeščen. Izpustimo tako 116 let ter odložimo do primernejše prilike: razlagati, kako brabro da se je naš regiment obnašal v raznih vojskah zoper Turke, Pruse in Francoze pod Napoleonom I. Le to omenimo iz francoske vojske, da je regiment v tem času dobil drugo opravo, odrezal grde cofe in štel več bataljonov brambovcev zraven grenadirjev in navadnih pešbataljonov. Zamenil je tudi stare čelade z ležišimi „čakami“. Lastnik mu je bil od l. 1805 naprej izvrstni, jako učeni in priljubljeni Ludvik baron plem. Vogelsang.

L. 1815 bil je strahovitej francoskej vojski

konec storjen; Napoleon premagan na otok sv. Helene odpeljan. Zmagonosni naši junaki pa so se vrnoli domov. Naš regiment primarširal je v svoj naborski okoliš v Prago, Rakonico in Kolin — zadnjokrat. Kajti dne 2. oktobra 1817 odkaže cesar Franc I. našemu regimentu nov okoliš za nabiranje novincev, namreč slovenski Štajer in majhen delež graškega nemškega okroga. Mariborski okrog štel je takrat 167.835 ljudij, celjski 162.495 in delež graškega 52.295. Odmerilo je se toraj prebivalstvo 382.525 duš, v ogromnej večinih samih Slovencev, v naborski okoliš regimentu Vogelsang štev. 47. Iz českega imel je polagoma postati slovenski regiment.

Neradi so vojaki zapuščali stari svoj dom, kder so 135 let nabirali svojih junakov. Meseca novembra 1817 pride 1. bataljon v Celje, 2. s štabom in godbo v Maribor, nekoliko divizij pa v Ptuj. Grenadirji primarširajo 1. 1818 v Gradec. Tako je došel regiment štev. 47 na Štajersko, na Slovensko.

Italijanske dežele so po uničenju francoskega cesarstva in italijanskega kraljestva dobili prejšnji vladarji nazaj, namreč: papež, nadvojvoda Toškanski, neapolitanski in pijemonteški kralj. Benečansko in Lombardija pripala je avstrijskemu cesarstvu, lepa Modena in Parma pa se prepustila ženi in kmalu vdovi Napoleonovej, namreč nadvojvodinji Mariji Luizi, hčeri cesarja Franc I. Toda okolo l. 1820 začela je po vsej Italiji delovati skrivna zaveza Karbonarijev (oglarjev). Pritisnoli so po svojih privržencih tako močno na vladarje, da sta neapolitanski kralj Ferdinand I. in pijemonteški kralj Viktor Emanuel I. svojej državi morala dati svobodomiselnost ustavo. To razburi vse vladarje tako imenovane „svete zaveze“. Minister knez Metternich skliče shod v Opavo in Ljubljano. Sklenejo ustave zatreti in zaradi tega mora naš regiment na Italijansko. Dne 15. avgusta odmaršira iz Maribora in Celja v Pavijo na pijemonteške meji. Vojaki so peš hodili in veliko trpeli, grenadirji ostali so v Veroni. Drugo leto potem prevzame grof Frimont višje poveljništvo ter sklone prodirati skoz papeževe dežele v Neapolitansko. Za našim regimentom pride v Bologno 500 novincev, samih Slovencev.

Bilo je meseca marca 1821. Lepo Italijansko krasi ljubeznjiva spomlad. Zavzeti gledajo slovenski junaki rodovitna polja kraj Jadranskega morja, hodijo skozi slovita mesta: Imola, Faenza, Rimini, Pesaro, Sinigaglia, Jankin, pozdravijo Lavretansko mater božjo ter ukreonejo čez Apeninske planine v Spoleto. Tukaj zbere se vsa armada in jo mahne nad Rieti v Neapolitansko. Nikder ne trčijo na sovražnike; čete neapolitanskih rovarjev povsod razbežijo in se poskrijejo. Naš regiment preiskavši Solmono in Pescaro, potem Capuo (grenadirji) in Averso obhaja dne 24. marnja slovesen vhod v prekrasno mesto Neapel. Naši Slovenci se nikoli ne morejo zadosti začuditi krasoti, mi-

lini in rajskej prijetnosti neapolitanske okolice ob čudovito lepem morskem zalivu. Dobro jim toraj ugaja, da smejo več kakor dve leti tam ostati. Dne 27. jun. 1882 jim umerje lastnik regimenta baron Vogelsang v Josefstadt-u na Českem. Oskrbijo mu v Neapolu velikansko mrtvaško opravilo. Jeseni istega leta pa dobiijo priliko občudovati goro Vezuv, ki je 3 dni in 3 noči bruhala iz sebe ogenj, lavo in pepel; 36 ur bilo je mesto z okolico vred zavito v temo in prah. Meseca januarja poizvedo ime novega lastnika, namreč barona Klopsteina in februarja dobijo ukaz marširati domov. Na sv. Matijevo zapustijo Neapel, marširajo nad krasno Florencijo, prekoračijo, se vé zmiraj pešice, visoke Apenine, široko vodo Po, premerijo planjavo do Gorice, preplazijo kranjsko gorovje, vidijo Ljubljano, Vransko, Žavec in se ustavijo v Mariboru dne 30. aprila 1823 veselo sprejeti od svojih pa tudi od meščanov!

Ker baron Klopstein l. 1824 umerje, postane lastnik regimenta grof Anton Kinsky, sloviti ravnatelj vojaške šole v Novem mestu dunajskem. Meseca maja 1824 dojde v Maribor ogledovat svoj regiment.

Z oficirji obiše tudi izgojališče vojniških fantičev v sedanjej duhovščini in da prva dva učenca v slehernem razredu pohvaliti in odlikovati; prvemu pripne na piši zlato, drugemu pa srebrno svetinjo na belo-zelenem židanem traku. Svetinja ima napis: „für Fleiss und Moralität“ t. j. za marljivost in vrlo obnašanje.“ K večjim vojaškim vajam zabajal pa je takrat naš regiment v tabor, ki se je bil skoro vsako leto priredel ali pri Lipnici ali na Dravskem polju pri Ptuj.

Dne 14. junija 1830 mndil se je cesar Franc s cesarico Karolino v Celji in 15. junija v Mariboru. Tukaj je prebival v gostilni „pri jelenu“ v poštni ulici, v hiši, katero je g. Pahner dal podreti in novo sedanjo štacuno za železje pozidati. Obiskal je tudi nadvojvoda Jovanove gorice v Pekrah nad Lembahom. Voli so voz vlekli na višino. Vojake je pohvalil in podaril tridnevno plačo.

Nagla francoska revolucija popiha meseca julija 1830 kralja Karola X. in razburi vso Italijo, kder je glasoviti Mazzini mladež italijansko pridobil za novo društvo: „mlada Italija“. Povsod začne vreti. Upori in vstaje žugajo papežu in drugim samovladarjem. Avstrija hiti na pomoč. Dne 30. avgusta 1830 rano ob krasnem jutru zapusti naš regiment Maribor ter odmaršira v Italijansko, kder potem ostane do l. 1861 t. j. celih 30 let. Sprva so naši vojaki v Piačenci, pozneje pa v Modeni in v papeževih deželah, posebno v Bologni, grenadirji pa večjidel v Milanu. Papež Gregor XVI. so jih podpirali z denarji, da se jim je dobro godilo. Vojaško godbo so vsled tega oficirji dali krasno obleči. Jeni vodja kapelnik Nosek je slul kot najboljši v celej armadi. L. 1836 dobi regiment nove puške samokresnice

(Perkussionsgewehre) in l. 1837 novo krasno zastavo, katero še sedaj ima. Boter in botra bila sta papež Gregor XVI. in nadvojvodinja Marija Lujza. Kardinal Macchi jo je slovesno blagoslovil pod krasnim šotorom na velikanski planoti pred Bologno. Č. g. Andrej Korošec je pridgal slovenski.

L. 1838 umaknejo se naši iz papeževih dežel. Naš regiment je nekaj časa nameščen v Mantovi, kder pa griža in trešlika preveč vojakov pod grudo spravlja. Prestavijo jih toraj v Paduo in naposled v Benetke, kder ostanejo do revolucije l. 1848. (Dalje prihodnjič.)

Smešnica 30. Sosed vpraša soseda, ki je bil sodar: mi li veš povedati, koliko dog mora biti za jeden sod s pilko vred. Na to reče drugi: okoli kakih 23 dog. Ni res, mu odvrne, samo jedna, druge morajo biti brez pilke.

Staveninčan.

Razne stvari.

(Čitalnica mariborska) napravi v soboto, 29. julija „Zabaven večer“. Začetek ob 7/8 uri zvečer.

(Cesarsko odlikovanje.) V mariborske okolici dobro znani domoljub in bivši župan Frauheimski g. Franc Divjak prejel je od cesarja srebrni križec s krono, v najvišje priznanje zaslug. Čestitamo blagemu starčku pristrčno. Med naročniki Novic, tiskanimi l. 1843, beremo ime tudi tega domoljuba. Bog ga živi še mnogo let!

(Slovensko društvo) nabira društvenike. Oglašajo se od vseh strani; celo iz Vojsberga v nemškem Štajerskem prejel je g. dr. Jarnej Glačnik doposlano društvenino za vstop v društvo. Kot poverjeniki so dalje prošeni društvo podpisati č. g. Janko Vraz, kaplan v Rogaci in blagi naš mnogoletni zagovornik g. Mih. Herman, deželni odbornik v Gradcu.

(Naš regiment štev. 47) obhujal je 200letnico prav slovesno in veselo v taboru pred Novim mestom dunajskim. Novzroč je bil tudi mariborski župan dr. Reiser, Maribor je poslal vojakom 2000 litrov vina, brežiški okrajni zastop pa 50 fl. kot donesek k svečanosti. Reservni regiment jo obhaja v Mariboru, dne 1. avgusta.

(Liberalni „Bauernverein“) hočejo nemški liberalci na spodnjo Štajersko raztegnuti. Vse to meri na razdevanje slovenske narodno-konservativne stranke. Pozornosti je treba!

(Nemški „Schulverein“) gladije le po slovenskih otrocih, za nemške nemara, nemškim glažutarjem v Rušah je prošnjo odbil.

(Ubili) so posestnika Matevža Zantnerja v Rečici.

(Vojašk begun) 35. lovskega bataljona bil je v Hočah ugrabljen, v kosarni mariborske zaprt. Tukaj zbeži bos proti sv. Petru, se da prepeljati čez Dravo, ukrade črtalo, vlomi v šolo pri sv. Miklavžu, vzame 2 zlata, lepo suknjo, katero v Dobrovcih proda in zgine.

(Črm) razsaja v Ponkvi, Skalah, Sopotah in Cmereku.

(S skale pal) in ubil se je 85letni Simon Hojzel v Burmatu pod Pohorjem.

(Preveč kaznovancec) imajo v Celji; odpeljali so 7 v Gradec in 6 v Kozje.

(Od sv. Lenarta) v Slov. gor. poročajo, da si je kmetski fant s pištolo tri prste in palec odstrelil v Šicah, v Lormanji pa 19leten fant utopil v Pesnici in J. Vraz v vesi pogorel.

(Zavoljo špičkov) zaprte so šole pri sv. Benediktu in sv. Lenartu v Slov. gor.

(Stare stotake) zelene, od 15. jan. 1863 prejema do 31. julija samo nacionalna banka v podružnicah svojih, pozneje samo na Dunaji in v Budimpešti do 1. novembra.

(Koroški „Mir“), katerega piše eden izmed najstarejših domoljubov slovenskih, pravi o nemčurskem, celjskem lističu, da bi „Kmetski prijatelj“, bolje bilo krstiti „Kmetski zapeljivec.“ Vsak zavedeni Slovenec vrže to spako v ogenj.

(Okrajni šolski, svet ptujski) je v seji, dne 20. t. m. imenoval g. Fr. Zadravca za začasnega učitelja pri sv. Vrbanu; dalje gg.: Mat. Kolariča za Vurberg, Petra Pavlina za Majsberg, Martina Zdolška za Leskovec, in Fr. Skaza za začasn. podučitelja pri sv. Vrbanu. Nadejamo se, da bodo mladi gospodje svojo važno zadačo na pravi hasek njim poverjenih slovenskih otrok, vselej vestno in radostno izpolnjevati.

(Javno protestujem) zoper posilno dopošiljanje celjskega krivega „Kmetskega prijatelja“. Moje oči so vajene gledati pravih prijateljev ubogega kmetskega stanu: „Novice“ in „Slov. Gospodarja“. Jakob Meško, kmet v Pušencih.

(Nesramnega srejskega pisarja) imajo v spodnjem Doliči. Tamošnji župan in svetovalec sta pri c. kr. glavarstvu v Celji prosila za pisma in zaukaze v slovenskem jeziku. Prišedša v Celje, vpraša g. glavar, kako to, da občina Dolička zahteva samih nemških pisem, ob enem pokaže dotično prošnjo s podpisom županovim. Osupnjen sprevidi sedaj, da je srenjski pisar, Pučnik, podpis županov za neko drugo reč namenjen zlorabil in skoval prošnjo za nemško uradovanje. Pučnik je pridnega Slovence sin, nekaj časa bil naroden; vitanjski Braunseis ga je spremenil v nemčursko šlevo!

(Slovenec v Ptuj prišedše) iz okolice vabi naših dopisateljev eden, naj pridejo v čitalnico, v Narodni dom, kder najdejo skoraj vselej kaj ptujskih narodnjakov, slovenskih časopisov. Tako bi v ožjo zvezo prišli. Premožnejši bi pa naj pristopili.

(Cestnikarjeva hiša) v Slivnici je pogorela. Rešilo se ni nič. Pogorela je tudi Marija Kitek v Poličanah.

(V Pekrah) nad Mariborom je Janez Lešnik z nožem zabodel čevljarja Franca Kralja.